

Nr 188

Av fru **Olsson, Elvy**, och fru **Hamrin-Thorell**, om försöksverksamhet med föräldrautbildning.

(Lika lydande med motion nr 214 i Andra kammaren)

Föräldrarnas uppgift att fostra barnen är stor och ansvarsfull. Uppgiften blir allt svårare i de snabba omställningarnas samhälle. Föräldrarna förväntas kunna uppfostra sina barn till en tillvaro i ett samhälle som är ganska annorlunda jämfört med det som de själva uppfostrades i. Många känner sig ytterst osäkra inför uppgiften. Föräldrarna lämnas också oftare än förr ensamma med denna uppgift eftersom den höga geografiska rörligheten gör att de övriga familjemedlemmar som skulle kunna ge stöd och hjälp befinner sig på annan ort. De har ofta inte ens stödet från ett grannskap, en bostadsmiljö, där människor i någon mån känner varandra och har vissa normer och erfarenheter gemensamma.

Det ställs i dag utbildningskrav för de flesta uppgifter. Utbildningsverksamheten för uppgiften att vara förälder är emellertid av mycket liten omfattning. Skolöverstyrelsen uttalade i fjol i remissyttrande över motioner i dessa frågor från vårt håll att den betraktade frågorna om föräldrautbildning

som synnerligen väsentliga inte bara med hänsyn till familjens harmoniska utveckling utan också med tanke på det enskilda barnets utveckling och förmåga att tillgodogöra sig skolans undervisning och fostran. Föräldrautbildning sker för närvarande punktvis och riktar sig i första hand till föräldrar som aktivt söker kunskaper i frågor rörande utvecklingspsykologi och samlevnad mellan föräldrar och barn. Det vore önskvärt att denna utbildning breddades och gjordes tillgänglig för betydligt flera föräldrar eller blivande föräldrar.

Utanför skolan är således kraven på föräldrautbildning dåligt tillgodosedda. Även inom skolan är tiden för undervisning i föräldrakunskap och samlevnadsfrågor över huvud taget av begränsad omfattning.

Kunskaper om barns fysiska och psykiska behov är en förutsättning för ett harmoniskt samspel mellan vuxna och barn. Många föräldrar saknar de elementära kunskaper som är nödvändiga för den rent fysiska vården. De många fallen av barnmisshandel anges enligt gjorda undersökningar bero på föräldrarnas oförstånd och bristande kunskaper. Läkare kan ge exempel på fysisk barnmisshandel som resulterat i brutna ben, blåmärken och skallskador.

Också när det gäller barns psykiska utveckling, barns sätt att reagera, vilka krav man kan ställa på barn i olika åldrar etc. har många föräldrar fått för litet upplysning. Psykisk misshandel kan vara lika grym och kanske mer ödesdiger än fysisk.

Det är mot bakgrunden av de bristande kunskaperna hos många föräldrar angeläget att en mera systematisk föräldrautbildning kommer till stånd.

Föräldrautbildningen bör ske i två etapper, dels i den obligatoriska skolan och i gymnasieskolan, dels i vuxenskolan.

Inom den obligatoriska skolan och i gymnasieskolan bör denna undervisning ske som en integrerad del i olika ämnen såsom samhällskunskap, hemkunskap, biologi, psykologi etc. De erfarenheter som vunnits genom försöksverksamheten inom det pedagogiska utvecklingsblocket i Karlstad bör snarast spridas till andra skolor. Föräldrakunskapen bör också obligatoriskt ges under värnpliktstjänstgöringen.

Ansvar för den andra delen av föräldrautbildningen bör ligga hos den kommunala vuxenutbildningen. Utbildningen bör vara anpassad för dem som skall bli föräldrar, nyss blivit föräldrar och för dem som varit föräldrar några år.

Samarbete bör etableras mellan vuxenutbildningen och barna- och mödravårdscentralerna för att nå så många som möjligt. Det torde vara nödvändigt att detta samarbete är mycket nära eftersom erfarenheten visar att till dessa centraler kommer så gott som alla medan många drar sig för att besöka studiecirklar, kurser, föreläsningar och liknande.

Även i anslutning till barnstugorna bör föräldrautbildningsmöjligheter finnas. Cirklar i föräldrakunskap, där föräldrarna och barnstugepersonalen tillsammans studerar och diskuterar, borde vara ett bra medel att få barnens uppfostrare att bli bekanta med varandra, lära av varandra och skapa en atmosfär av ömsesidigt förtroende och uppskattning som bör vara välgörande direkt och indirekt för barnen.

För dem som varit föräldrar några år uppkommer också många problem t. ex. då barn börjar sluta sig samman i gäng eller då tonåringarna börjar få högre utbildning än föräldrarna. Vuxenutbildningen skulle här kunna komma in med samtalsgrupper som meddelade undervisning. Föräldrautbildning i studiecirkeln eller samtalsgruppens form kan ha den förtjänsten att föräldrarna därmed inte bara meddelas rent intellektuella kunskaper utan också ges det psykologiska stödet att se att de inte är ensamma om sina problem. Att få tala med varandra om sina svårigheter torde vara ett sätt att lösa upp åtminstone somliga psykologiska knutar, som ofta är större anledning till missgrepp i barnuppfostran än ren brist på kunskap. Ett nära samarbete med föräldraföreningarna kan vara en lämplig kontaktväg.

För att en mera omfattande föräldrautbildning skall kunna fungera torde det erfordras åtgärder vad gäller lärarutbildningen. Detta gäller framför

allt beträffande psykologer. Särskilt utbildningen i personlighetspsykologi är illa tillgodosedd hittills.

Med hänvisning till det anförda hemställas,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning om och förslag till plan för försöksverksamhet med föräldrautbildning i enlighet med de riktlinjer som i motionen angetts.

Stockholm den 22 januari 1970

Elvy Olsson (cp)

Ruth Hamrin-Thorell (fp)
